

Στρασβούργο, 23.10.2018
COM(2018) 703 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας: ενίσχυση του ρόλου τους στη
διαδικασία χάραξης των πολιτικών της ΕΕ**

{COM(2018) 490} - {COM(2018) 491}

Οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας: ενίσχυση του ρόλου τους στη διαδικασία χάραξης των πολιτικών της ΕΕ

Θέλω η Ένωσή μας να επικεντρωθεί ακόμα περισσότερο σε αυτά που όντως έχουν σημασία, αξιοποιώντας το έργο που έχει ήδη υλοποιήσει η παρούσα Επιτροπή. Δεν θα πρέπει να επεμβαίνουμε στην καθημερινή ζωή των Ευρωπαίων πολιτών, ρυθμίζοντας την κάθε πτυχή της. Θα πρέπει να είμαστε μεγάλοι στα μεγάλα ζητήματα. Δεν θα πρέπει να εισβάλλουμε με ένα χείμαρρο νέων πρωτοβουλιών ή να επιζητούμε ακόμα περισσότερες αρμοδιότητες. Θα πρέπει να επιστρέψουμε αρμοδιότητες στα κράτη μέλη, όπου αυτό έχει νόημα.

Ομιλία του προέδρου Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ για την κατάσταση της Ένωσης το 2017

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Επιτροπή εστιάζει στα σημαντικά ζητήματα. Έχει θέσει την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής και τη βελτίωση της νομοθεσίας στο επίκεντρο των δράσεών της. Έχει προτείνει λιτά προγράμματα εργασίας που επικεντρώνονται στις δέκα προτεραιότητες του Προέδρου Γιούνκερ. Η παρούσα Επιτροπή έχει τονίσει την ανάγκη να είναι «μεγάλα στα μεγάλα ζητήματα» και μετρημένη στα υπόλοιπα.

Η επικουρικότητα και η αναλογικότητα αποτελούν βασικά στοιχεία του θεματολογίου της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, το οποίο διέπει τον τρόπο προετοιμασίας των προτάσεών της. Η Επιτροπή έχει επενδύσει σημαντικούς πόρους στη βελτίωση της νομοθεσίας της, την οποία έχει ενσωματώσει πλέον στο DNA της. Τα διδάγματα που αντλούνται από τις εμπειρίες του παρελθόντος και οι απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών και της κοινωνίας των πολιτών έχουν τεθεί στο επίκεντρο της διαδικασίας χάραξης πολιτικής, η οποία προηγείται της υποβολής νέων νομοθετικών προτάσεων. Οι προσπάθειες της Επιτροπής αναγνωρίστηκαν πρόσφατα από τον ΟΟΣΑ, ο οποίος πλέον την κατατάσσει ανάμεσα στους φορείς με τις καλύτερες επιδόσεις¹ όσον αφορά τις ορθές κανονιστικές πρακτικές. Ωστόσο, δεν επαναπαυόμαστε στις δάφνες μας. Η Επιτροπή έχει αρχίσει τον απολογισμό της δέσμης των μεταρρυθμίσεων την οποία εισήγαγε τον Μάιο του 2015 και η οποία καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο χάραξης πολιτικής. Στόχος των μεταρρυθμίσεων ήταν να τονωθεί ο ανοιχτός χαρακτήρας και η διαφάνεια της ενωσιακής διαδικασίας λήψης αποφάσεων, να ενισχυθεί η ποιότητα των νέων νομοθετικών πράξεων μέσα από τη βελτίωση των εκτιμήσεων επιπτώσεων για τα σχέδια νομοθετικών πράξεων και τις τροπολογίες, και να προαχθεί η διαρκής και συνεκτική επανεξέταση της ισχύουσας ενωσιακής νομοθεσίας. Ο απολογισμός θα επικεντρωθεί στην περαιτέρω επεξεργασία και καλυτέρευση της πολιτικής μας για τη βελτίωση της νομοθεσίας, μεταξύ άλλων και όσον αφορά την αντιμετώπιση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Η διαδικασία του απολογισμού διεξάγεται παράλληλα με τον προβληματισμό για το μέλλον της Ευρώπης, θέμα στο οποίο η Επιτροπή αφιέρωσε Λευκή Βίβλο τον Μάρτιο του 2017. Με τη Λευκή Βίβλο παρουσιάστηκαν πέντε σενάρια που απεικονίζουν τη

¹ OECD Regulatory Policy Outlook 2018: <https://www.oecd.org/governance/oecd-regulatory-policy-outlook-2018-9789264303072-en.htm>

μορφή που μπορεί να έχει η Ένωση το 2025, και δρομολογήθηκε μια σειρά πάνω από 2 000 δημόσιων εκδηλώσεων που φιλοδοξούν να δώσουν στους Ευρωπαίους τη δυνατότητα να έχουν λόγο για το μέλλον της δικής τους Ένωσης. Αναφερόμενος στη συζήτηση αυτή, στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης το 2017, ο πρόεδρος Γιούνκερ παρουσίασε το όραμά του για μια πιο δημοκρατική Ένωση που βασίζεται στην ελευθερία, την ισότητα και το κράτος δικαίου. Για να δώσει περαιτέρω ώθηση στο έργο αυτό, ο Πρόεδρος Γιούνκερ συγκρότησε μια ειδική ομάδα για την επικουρικότητα και την αναλογικότητα, προκειμένου να εξετάσει με κριτική ματιά όλους τους τομείς πολιτικής και να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ παρεμβαίνει μόνον όπου η δράση της προσδίδει προστιθέμενη αξία. Ειδικότερα, η ειδική ομάδα ανέλαβε να εξετάσει διεξοδικότερα το σενάριο 4 «Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο»², σύμφωνα με το οποίο η Ένωση θα εστιάσει τους περιορισμένους πόρους της σε μικρότερο αριθμό δραστηριοτήτων ώστε να ανταποκριθεί αποδοτικότερα στις προτεραιότητές της.

Η Επιτροπή έχει ήδη σημειώσει πρόοδο στην εξεύρεση τρόπων για την αποδοτικότερη υλοποίηση των ενωσιακών πολιτικών, με τη λήψη λιγότερων μέτρων σε ενωσιακό επίπεδο και περισσότερων σε εθνικό. Σήμερα, πάνω από το 97 % των μέτρων κρατικών ενισχύσεων υλοποιούνται άμεσα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, βάσει σαφώς καθορισμένων κριτηρίων, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής. Χάρη στην ενδυνάμωσή τους, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού έχουν λάβει το 85 % των αποφάσεων επιβολής της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας από το 2004 μέχρι σήμερα. Η πρόταση απλοποίησης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής αναγνωρίζει την ποικιλομορφία των τοπικών συνθηκών στο εσωτερικό της Ένωσης και επιστρέφει στις εθνικές αρχές την ευθύνη παροχής αποτελεσματικών και εξατομικευμένων λύσεων για την υποστήριξη της γεωργίας και του περιβάλλοντος.

Όσον αφορά το μέλλον, η προσέγγιση που αναπτύχθηκε κατά τη θητεία της παρούσας Επιτροπής θα πρέπει να ενταχθεί περαιτέρω στις δραστηριότητες της Επιτροπής και να ενσωματωθεί στην εν εξελίξει διαδικασία προβληματισμού σχετικά με το κατά πόσον και σε τι βαθμό εναπόκειται στην ΕΕ να ρυθμίζει την καθημερινή ζωή των πολιτών. Προς τούτο, η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει τρόπους ενίσχυσης των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας κατά τη χάραξη των ενωσιακών πολιτικών. Ειδικότερα, θέτει σε κίνηση τα μέτρα τα οποία θα λάβει η Επιτροπή σε συνέχεια των συστάσεων της ειδικής ομάδας, καθώς και τα μέσα που θα αναδείξουν σε ποιες ενέργειες πρέπει να προβούν οι λοιποί φορείς. Η Επιτροπή σκοπεύει να επεξεργαστεί περαιτέρω τις σχετικές λεπτομέρειες κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019, στο πλαίσιο του απολογισμού της βελτίωσης της νομοθεσίας και αφού συγκεντρώσει τις απόψεις όλων των ενδιαφερόμενων μερών.

2. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η αρχή της επικουρικότητας βρίσκεται στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων της Ένωσης. Βάσει των Συνθηκών, τα κράτη μέλη έχουν μεταβιβάσει στην Ένωση ορισμένες αρμοδιότητες. Η αρχή της επικουρικότητας διέπει τον τρόπο χρήσης των αρμοδιοτήτων αυτών. Σε τομείς που δεν εμπίπτουν στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Ένωση παρεμβαίνει μόνον εφόσον οι επιδιωκόμενοι στόχοι δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη σε κεντρικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, αλλά μπορούν

² Το σενάριο 4 της Λευκής Βίβλου έχει τίτλο «Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο: η ΕΕ-27 εστιάζει στην επίτευξη καλύτερων και ταχύτερων αποτελεσμάτων σε επιλεγμένους τομείς πολιτικής, κάνοντας λιγότερα σε άλλους τομείς.» https://ec.europa.eu/commission/white-paper-future-europe_el

να επιτευχθούν καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης παρέμβασης.

Ο έλεγχος της συμμόρφωσης με την εν λόγω αρχή κατ' ουσίαν αποτελεί πολιτικό ζήτημα που έχει ανατεθεί στα πολιτικά θεσμικά όργανα της ΕΕ, καθώς και στα εθνικά κοινοβούλια. Έχοντας αυτό κατά νου, ο πρόεδρος Γιούνκερ έχει τονίσει στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του³ πόσο σημαντικό είναι να ενδυναμωθεί η αλληλεπίδραση με τα εθνικά κοινοβούλια προκειμένου να έλθει η Ένωση πιο κοντά στους πολίτες της. Τα πρωτόκολλα αριθ. 1 και αριθ. 2 των Συνθηκών καθορίζουν τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ένωση και τους αναθέτουν την εξουσία να ελέγχουν την επικουρικότητα⁴. Ειδικότερα, οι προτάσεις νομοθετικών πράξεων της Επιτροπής πρέπει να διαβιβάζονται στα εθνικά κοινοβούλια, τα οποία στη συνέχεια έχουν στη διάθεσή τους διάστημα οκτώ εβδομάδων για να υποβάλουν αιτιολογημένη γνώμη. Κάθε δε εθνικό κοινοβούλιο διαθέτει δύο ψήφους. Εάν το σύνολο των ψήφων τους υπερβεί ένα ορισμένο κατώτατο όριο⁵, η Επιτροπή υποχρεούται να επανεξετάσει την πρότασή της και να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους αποφασίζει να την διατηρήσει, να την τροποποιήσει ή να την ανακαλέσει. Εάν μια πρόταση που υπόκειται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία συγκεντρώσει την απλή πλειοψηφία των ψήφων των εθνικών κοινοβουλίων, η Επιτροπή υποχρεούται να αιτιολογήσει γιατί εμμένει στην πρότασή της (σε περίπτωση που δεν την αποσύρει ή δεν την τροποποιεί) και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει να εξετάσουν κατά πόσον είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας. Εάν η απλή πλειοψηφία των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ή το 55 % των μελών του Συμβουλίου θεωρήσουν ότι η πρόταση παραβιάζει την αρχή της επικουρικότητας, η πρόταση δεν εξετάζεται περαιτέρω. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφαινεται επί προσφυγών για παράβαση της αρχής της επικουρικότητας, τις οποίες ασκούν (ή κοινοποιούν εξ ονόματος των εθνικών τους κοινοβουλίων) τα κράτη μέλη ή η Επιτροπή των Περιφερειών, στις περιπτώσεις που έχει δικαίωμα γνωμοδότησης βάσει της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην πράξη, η επικουρικότητα συνίσταται στον εντοπισμό του βέλτιστου επιπέδου διακυβέρνησης για τη χάραξη και υλοποίηση των πολιτικών. Η Ένωση θα πρέπει να δρα μόνον όποτε είναι αναγκαίο και όποτε η δράση της προσδίδει οφέλη προφανή και ανώτερα εκείνων που θα επιτυγχάνονταν μέσω μέτρων λαμβανόμενων σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Η δυναμική προστιθέμενη αξία της δράσης της ΕΕ και το κόστος της μη ανάληψης δράσης από αυτήν (το οποίο συχνά αναφέρεται ως «το κόστος ανυπαρξίας της Ευρώπης») είναι δύο έννοιες αλληλένδετες⁶. Η πολιτική εκτίμηση του κατά πόσον ένα συγκεκριμένο μέσο ενωσιακής πολιτικής προσδίδει προστιθέμενη αξία, ενδέχεται να μεταβληθεί με την πάροδο του χρόνου, ανάλογα με τις εκάστοτε πολιτικές προτεραιότητες.

³ Πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, του υποψηφίου προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, Στρασβούργο, 15 Ιουλίου 2014.

⁴ Βλ. άρθρο 12 της ΣΕΕ και πρωτόκολλα αριθ. 1 και αριθ. 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁵ Η «κίτρινη κάρτα» αντιστοιχεί στο ένα τρίτο του συνόλου των ψήφων ή στο ένα τέταρτο αυτών, στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (άρθρο 76 της ΣΛΕΕ). Η «πορτοκαλί κάρτα» αντιστοιχεί σε απλή πλειοψηφία.

⁶ Βλ. για παράδειγμα «Χαρτογράφηση του κόστους της μη Ευρώπης 2014-2019»· [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU\(2017\)603239](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU(2017)603239)

Η επικουρικότητα συχνά περιγράφεται ως επιλογή μεταξύ της ανάληψης δράσης από την ΕΕ και της μη ανάληψης δράσης. Η περιγραφή αυτή δεν είναι ορθή. Επικουρικότητα σημαίνει ότι παρέχεται στο πλέον κατάλληλο επίπεδο διακυβέρνησης το αναγκαίο περιθώριο προκειμένου να αναλάβει την ευθύνη του να δράσει. Τα κράτη μέλη είναι επίσης ελεύθερα να δράσουν όπου δεν δρα η Ένωση, ενώ για ορισμένες πολιτικές ενδέχεται να απαιτείται δράση σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Γενικά, οι εκτιμήσεις της Επιτροπής θα διερευνούν την ενωσιακή διάσταση των προβλημάτων και τις επιπτώσεις της κάθε νέας πρωτοβουλίας.

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων⁷. Το πρωτόκολλο αριθ. 2 καθορίζει λεπτομερέστερα τις απαιτήσεις αναλογικότητας για τα σχέδια νομοθετικών πράξεων⁸. Ο τυχόν οικονομικός ή διοικητικός φόρτος που επιβαρύνει την Ένωση, τις εθνικές κυβερνήσεις, τις τοπικές και περιφερειακές αρχές και τους οικονομικούς φορείς πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο και να είναι ανάλογος προς τους επιδιωκόμενους στόχους. Όσον αφορά την Επιτροπή, αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υλοποιούμε τις φιλόδοξες πολιτικές μας κατά τον απλούστερο και λιγότερο δαπανηρό τρόπο, αποφεύγοντας την περιττή γραφειοκρατία. Πρόκειται για ζήτημα προσεκτικής αντιστοίχισης της έντασης του προτεινόμενου μέτρου με τον επιδιωκόμενο στόχο. Η αναλογικότητα αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας και του προγράμματός της για την καταλληλότητα του κανονιστικού πλαισίου. Τελικός κριτής της αναλογικότητας είναι το Δικαστήριο, το οποίο μπορεί να ακυρώσει νομοθετικές πράξεις εάν κρίνει ότι παραβιάζουν την εν λόγω αρχή.

Δεδομένης της σημασίας που έχει η ορθή εφαρμογή και των δύο αυτών αρχών⁹, και δεδομένης της στενής σχέσης της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια, η Επιτροπή δημοσιεύει ετησίως έκθεση σχετικά με τα δύο αυτά θέματα. Η παρούσα ανακοίνωση συνοδεύεται από την ετήσια έκθεση του 2017 για τις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των εθνικών κοινοβουλίων και από την ετήσια έκθεση του 2017 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

3. ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ: ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Η επικουρικότητα και η αναλογικότητα αποτελούν βασικά στοιχεία της προσέγγισης της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η οποία βασίζεται στις τρεις θεμελιώδεις διαδικασίες της αξιολόγησης, της εκτίμησης επιπτώσεων και της διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η παρούσα Επιτροπή έχει επενδύσει σημαντικούς πόρους για να βελτιώσει την προσέγγιση που ακολουθεί. Οι αλλαγές αυτές επέφεραν και αξιοσημείωτη βελτίωση στην εκτίμηση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας:

- η Επιτροπή ενίσχυσε τη διαφάνεια, τη νομιμοποίηση και τη λογοδοσία όσον αφορά το έργο της. Ο ιστότοπος «Συμβάλετε στη νομοθετική διαδικασία» επιτρέπει στα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετέχουν πλήρως στις εργασίες της

⁷ Άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁸ Άρθρο 5 δεύτερο εδάφιο του πρωτοκόλλου.

⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 2, η Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλλει ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επιτροπής καθ' όλο τον κύκλο χάραξης πολιτικής¹⁰, από την διατύπωση απόψεων σχετικά με τις αρχικές ιδέες, έως την υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με τις εγκριθείσες προτάσεις της Επιτροπής και τα σχέδια των κατ' εξουσιοδότηση και των εκτελεστικών πράξεων·

- οι μείζονες πρωτοβουλίες συνοδεύονται από δημόσιες διαβουλεύσεις, οι σημαντικότερες των οποίων είναι διαθέσιμες σε όλες τις επίσημες γλώσσες·
- τον Μάιο του 2015 η Επιτροπή συνέταξε για πρώτη φορά ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας και εντός του 2017 προέβη σε εκτεταμένη επικαιροποίησή τους. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές και εργαλεία καθοδηγούν τις εργασίες του προσωπικού της Επιτροπής καθ' όλο τον κύκλο χάραξης πολιτικής¹¹ και έχουν αναμορφώσει τις οδηγίες σχετικά με τον τρόπο εκτίμησης της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Στόχος της δημοσίευσής τους είναι να διευκολυνθεί η περαιτέρω συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και άλλων ενδιαφερόμενων μερών στη διαδικασία χάραξης των ενωσιακών πολιτικών·
- έχει συσταθεί νέα Επιτροπή Ρυθμιστικού Ελέγχου¹², η οποία περιλαμβάνει τρία μέλη που διορίζονται εκτός των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Η ανεξάρτητη αυτή επιτροπή ελέγχει την ποιότητα των εκτιμήσεων επιπτώσεων και επιλεγμένων αξιολογήσεων της ισχύουσας νομοθεσίας, ενώ δημοσιοποιεί όλες τις γνωμοδοτήσεις της. Κατ' αρχήν είναι απαραίτητη η θετική γνώμη της Επιτροπής Ρυθμιστικού Ελέγχου σχετικά με την εκτίμηση επιπτώσεων. Διαφορετικά, η Επιτροπή πρέπει να εξηγήσει δημοσίως τους λόγους για τους οποίους αποφάσισε να προχωρήσει. Οι ελλείψεις στις αναλύσεις της επικουρικότητας και της αναλογικότητας αποτελούν έναν από τους συχνότερους λόγους για τη διατύπωση αρνητικής γνώμης από την Επιτροπή Ρυθμιστικού Ελέγχου¹³.
- οι εμπειρογνώμονες της πλατφόρμας REFIT¹⁴ βοηθούν την Επιτροπή, παρέχοντας λύσεις για την απλούστευση της ισχύουσας νομοθεσίας. Η πλατφόρμα έχει εκδώσει πάνω από 80 γνωμοδοτήσεις, επικουρούμενη από έναν εκπρόσωπο της Επιτροπής των Περιφερειών·
- τον Απρίλιο του 2016 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψαν νέα διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου¹⁵. Η συμφωνία καλύπτει όλες τις πτυχές της βελτίωσης της

¹⁰ «Συμβάλετε στη νομοθετική διαδικασία»: https://ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_el

¹¹ https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_el

¹² https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_el

¹³ Βλ. σ. 20 της ετήσιας έκθεσης της Επιτροπής Ρυθμιστικού Ελέγχου για το 2017· https://ec.europa.eu/info/publications/regulatory-scrutiny-board-annual-report-2017_en

¹⁴ Η πλατφόρμα που συστάθηκε το 2015 υποστηρίζει την απλούστευση του δικαίου της ΕΕ και τη μείωση του περιττού κανονιστικού φόρτου προς όφελος της κοινωνίας των πολιτών, των επιχειρήσεων και των δημόσιων αρχών. Διατυπώνει συστάσεις προς την Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις των ενδιαφερόμενων μερών. https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform_el

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:L:2016:123:TOC>

νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, της διαφάνειας της νομοθετικής διαδικασίας, της χρήσης των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, καθώς και του ετήσιου και πολυετούς προγραμματισμού των πολιτικών προτεραιοτήτων.

Η χρήση αυτών των εργαλείων βελτίωσης της νομοθεσίας έχει ευνοήσει την έκδοση πιο αναλογικών νομοθετικών προτάσεων¹⁶. Η αποτελεσματική εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας είναι επίσης αναγκαία ώστε τα επιδιωκόμενα οφέλη να επιτυγχάνονται στην πράξη. Η εκτίμηση και η αξιολόγηση των επιπτώσεων συμβάλλουν στην αποτελεσματική εφαρμογή. Τα εργαλεία αυτά συμπληρώνονται από μια πιο στρατηγική προσέγγιση¹⁷ ως προς την εφαρμογή και την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ, η οποία περιλαμβάνει την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη για την ορθή εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας, και από την εστίαση των διαδικασιών επί παραβάσει στα συστημικά προβλήματα, όπου τα μέτρα επιβολής της Επιτροπής μπορούν να έχουν ουσιαστικό αντίκρυσμα.

Η Επιτροπή επί του παρόντος διεξάγει απολογισμό σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας αυτής της πολιτικής για τη βελτίωση της νομοθεσίας και ζητεί ενεργά τη γνώμη όλων των ενδιαφερόμενων μερών¹⁸. Ο απολογισμός έχει ως στόχο να διαπιστώσει κατά πόσον και με ποιον τρόπο μπορούν να χρησιμοποιηθούν πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά τα εργαλεία για τη βελτίωση της νομοθεσίας, μεταξύ άλλων και με ενίσχυση του ρόλου της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στη χάραξη των πολιτικών μας.

Η έκθεση της ειδικής ομάδας «Επικουρικότητα και αναλογικότητα - 'Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο'»

Η ειδική ομάδα, που περιελάμβανε μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών και των εθνικών κοινοβουλίων, εξέτασε τον ρόλο της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στις εργασίες των θεσμικών οργάνων, τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη διαδικασία χάραξης των ενωσιακών πολιτικών, καθώς και το κατά πόσον θα πρέπει να παραμείνει ή να επιστραφεί στα κράτη μέλη η ευθύνη για τομείς ή αρμοδιότητες πολιτικής. Μέσα σε λίγο περισσότερο από έξι μήνες, η ειδική ομάδα, υπό την προεδρία του Φρανς Τίμερμανς, συνέταξε μια ολοκληρωμένη και εστιασμένη απάντηση στα ερωτήματα αυτά, βασιζόμενη στις εισηγήσεις των ενδιαφερόμενων φορέων¹⁹.

Στην έκθεση της ομάδας εργασίας παρουσιάζονται εννέα συστάσεις, καθώς και ορισμένα μέτρα για τη διευκόλυνση της εφαρμογής τους. Οι συστάσεις καλύπτουν τις διαδικασίες χάραξης των πολιτικών της Επιτροπής, τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στον έλεγχο των προτάσεων της Επιτροπής, καθώς και τη νομοθετική διαδικασία.

Οι βασικές διαπιστώσεις είναι οι εξής:

¹⁶ Για παράδειγμα, βλ. πλαίσιο 1 της ανακοίνωσης COM(2017) 651 final· *Ολοκλήρωση του θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας: Καλύτερες λύσεις για καλύτερα αποτελέσματα*· https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/completing-the-better-regulation-agenda-better-solutions-for-better-results_en.pdf

¹⁷ [C\(2016\) 8600](#), Δίκαιο της ΕΕ: Καλύτερη εφαρμογή για καλύτερα αποτελέσματα· της 21.12.2016.

¹⁸ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-2332204_en

¹⁹ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_el#report

- είναι αναγκαίος ένας νέος τρόπος εργασίας προκειμένου να βελτιωθεί η νομοθεσία μας βάσει μιας κοινής αντίληψης περί επικουρικότητας και αναλογικότητας καθ' όλο τον κύκλο χάραξης πολιτικής·
- είναι αναγκαία μια πιο «ενεργός επικουρικότητα»²⁰, προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών και των εθνικών κοινοβουλίων και να προαχθεί η οικειοποίηση του έργου της Ένωσης·
- η Ένωση θα πρέπει να χρησιμοποιεί τους πόρους της αποδοτικότερα και να ιεραρχεί τις δράσεις της· ωστόσο, δεν υφίστανται λόγοι για την επιστροφή στα κράτη μέλη αρμοδιοτήτων που βασίζονται στη Συνθήκες ή ολόκληρων τομέων πολιτικής.

Οι συστάσεις της ειδικής ομάδας εκτίθενται στο παράρτημα της παρούσας ανακοίνωσης. Πολλές από τις συστάσεις αφορούν την πρακτική εφαρμογή της βελτίωσης της νομοθεσίας. Η Επιτροπή υποστηρίζει την ανάλυση που εκπόνησε η ειδική ομάδα σχετικά με την ανάγκη να ενισχυθεί η εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας κατά την χάραξη των ενωσιακών πολιτικών, στο πλαίσιο του ευρύτερου θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Είναι σημαντικό να εμπλακούν πληρέστερα στη διαδικασία χάραξης πολιτικής τα 41 σώματα εθνικών κοινοβουλίων, οι 74 περιφερειακές νομοθετικές συνελεύσεις, οι 280 περιφέρειες και οι 80 000 τοπικές αρχές που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας. Η ενεργός επικουρικότητα και ένας νέος τρόπος συνεργασίας με τις οντότητες αυτές, θα συμβάλουν στην υλοποίηση αποτελεσματικών πολιτικών και παράλληλα θα ενισχύσουν την κατανόηση και την οικειοποίηση του έργου της Ένωσης.

4. ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η Επιτροπή εξέτασε προσεκτικά την έκθεση της ειδικής ομάδας και επισημαίνει τους παρακάτω τομείς, στους οποίους απαιτείται η ανάληψη δράσης.

4.1. Προώθηση μιας κοινής αντίληψης της επικουρικότητας και της αναλογικότητας

Ενώ όλοι οι παράγοντες που εμπλέκονται στη διαδικασία χάραξης των ενωσιακών πολιτικών πρέπει να σέβονται τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, δεν υπάρχει κάποιος κοινός ορισμός που να υποστηρίζει τις εργασίες κάθε θεσμικού οργάνου. Το πρωτόκολλο αριθ. 2 των Συνθηκών σχετικά με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας δεν περιλαμβάνει πλέον τα ενδεικτικά κριτήρια που κάποτε περιέχονταν στο παρόμοιο πρωτόκολλο που ήταν προσαρτημένο στη Συνθήκη του Άμστερνταμ.

Τον Μάιο του 2015 η Επιτροπή δημοσίευσε για πρώτη φορά ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της βελτίωσης της νομοθεσίας. Οι κατευθυντήριες γραμμές καλύπτουν ολόκληρο τον κύκλο χάραξης πολιτικής και περιλαμβάνουν την εκτίμηση της επικουρικότητας και της

²⁰ Ο όρος «ενεργός επικουρικότητα» είχε χρησιμοποιηθεί από την ομάδα δράσης για να περιγράψει τη βελτιωμένη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε όλο τον κύκλο χάραξης πολιτικής. Βλ. σελίδες 8-9 της έκθεσης της ειδικής ομάδας.

αναλογικότητας²¹. Σε αυτές έχουν ήδη ενσωματωθεί τα κριτήρια που αρχικά περιέχονταν στη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Η ειδική ομάδα εισηγήθηκε να χρησιμοποιηθεί ένα εργαλείο για την εκτίμηση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και την παρουσίαση των σχετικών αποτελεσμάτων με δομημένο τρόπο, (τον «πίνακα»).²² Το εργαλείο αυτό επισυνάπτεται στην παρούσα ανακοίνωση. Η Επιτροπή προς το παρόν δεν παρουσιάζει τα αποτελέσματα των εκτιμήσεων της υπό μορφή «πίνακα»· ωστόσο, μελλοντικά, προτίθεται να εντάξει τον πίνακα στις κατευθυντήριες γραμμές της για τη βελτίωση της νομοθεσίας και να τον χρησιμοποιεί στο πλαίσιο των εκτιμήσεων επιπτώσεων, των αξιολογήσεων και των αιτιολογικών εκθέσεων που συνοδεύουν τις νομοθετικές της προτάσεις. Οι προτάσεις αυτές διαβιβάζονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στα εθνικά κοινοβούλια και (κατά περίπτωση) στις συμβουλευτικές επιτροπές κατά την έναρξη κάθε νομοθετικής διαδικασίας.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο αναγνωρίζουν τη σημασία της επικουρικότητας στους εσωτερικούς τους κανονισμούς και ότι αμφότερα έχουν δεσμευθεί να λαμβάνουν πλήρως υπόψη την δ' εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας²³. Τα πλήρη οφέλη του πίνακα εκτίμησης μπορούν να αξιοποιηθούν μόνο εάν αυτός χρησιμοποιείται από όλα τα μέρη που συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Εναπόκειται πλέον στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο να αποφασίσουν κατά πόσον το ζήτημα της επικουρικότητας και της αναλογικότητας θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο πρόσθετης, ειδικής και συστηματικής εξέτασης κατά τη νομοθετική διαδικασία. Ειδικότερα, οι συννομοθέτες επιφέρουν συχνά σημαντικές τροπολογίες στις προτάσεις της Επιτροπής· ωστόσο σπάνια εκτιμώνται οι επιπτώσεις των τροπολογιών αυτών, καθώς και ο προβληματισμός όσον αφορά την επικουρικότητα και την αναλογικότητα. Η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να υλοποιήσουν αποτελεσματικότερα τη δέσμευση που έχουν αναλάβει όσον αφορά την εκπόνηση εκτιμήσεων επιπτώσεων των σημαντικών τροπολογιών τους²⁴. Η Επιτροπή επίσης θεωρεί ότι τα εθνικά κοινοβούλια θα πρέπει να χρησιμοποιούν τον προαναφερθέντα πίνακα εκτίμησης, προσαρμόζοντάς τον στις ανάγκες τους, κατά περίπτωση. Η Επιτροπή πιστεύει ότι, με τον τρόπο αυτό, η χρήση του πίνακα θα προσδώσει μεγαλύτερη βαρύτητα στις αιτιολογημένες γνώμες τους, χωρίς ωστόσο να τα εμποδίζει να εκφράζουν σε αυτές τους προβληματισμούς τους που δεν συνδέονται με την επικουρικότητα και την αναλογικότητα.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, σε πολλές περιπτώσεις, κατά τη νομοθετική διαδικασία, τα μεμονωμένα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη καλύτερα τις απόψεις τόσο των εθνικών και περιφερειακών κοινοβουλίων όσο και των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Τα εν λόγω διοικητικά επίπεδα είναι πλησιέστερα στην έμπρακτη εφαρμογή της

²¹ Βλ. εργαλείο # 5 σχετικά με τη νομική βάση, την επικουρικότητα και την αναλογικότητα: https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-5_en

²² Ο «πίνακας» περιέχει σειρά ερωτημάτων και θεμάτων με γνώμονα τα οποία αναλύονται η επικουρικότητα και η αναλογικότητα. Η Επιτροπή θα τον χρησιμοποιεί με ισορροπημένο τρόπο στο πλαίσιο του θεματολογίου της για τη βελτίωση της νομοθεσίας, βασισμένη στην ανάγκη διενέργειας αναλύσεων αναλογικών προς την εκάστοτε συγκεκριμένη πρόταση.

²³ Σημείο 14 της διοργανικής συμφωνίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. ΕΕ L 123 της 16.4.2016, σ. 1-14. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A32016Q0512%2801%29>

²⁴ Σημείο 15 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.

νομοθεσίας και διαθέτουν πλούσια πείρα που μπορούν να μοιραστούν. Παρόλο που εναπόκειται στους συννομοθέτες να αποφασίσουν κατά πόσον είναι σκόπιμη η συμμετοχή εκπροσώπων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη νομοθετική διαδικασία, η Επιτροπή θεωρεί ότι η αύξηση της διαφάνειας της νομοθετικής διαδικασίας μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και στη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών και, γενικότερα, του κοινού. Η Επιτροπή υποστηρίζει τις εν εξελίξει προσπάθειες για να καταστεί πιο διαφανής και προσβάσιμη η νομοθετική διαδικασία μέσω της αναβάθμισης του ιστοτόπου EUR-Lex²⁵ και σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (όπως η κοινή βάση νομοθεσίας). Η λήψη μέτρων σε συνέχεια της πρόσφατης νομολογίας του Δικαστηρίου²⁶ και των πορισμάτων του Διαμεσολαβητή σχετικά με τη διαφάνεια στους τριμερείς διαλόγους θα ενισχύσει τη διαφάνεια και θα διευκολύνει τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών στη δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να συμμετάσχει εποικοδομητικά στο έργο αυτό.

Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή, ανταποκρινόμενη στη δέσμευση που έχει αναλάβει στο πλαίσιο της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, θα συνεχίσει να ενημερώνει τους συννομοθέτες σχετικά με την αναπληροφόρηση την οποία λαμβάνει επί των προτάσεών της, μεταξύ άλλων από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές.

Η Επιτροπή προτίθεται:

- να ενσωματώσει τον πίνακα για την εκτίμηση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στις κατευθυντήριες γραμμές της για τη βελτίωση της νομοθεσίας και να τον χρησιμοποιεί για να παρουσιάζει τα συμπεράσματά της στις εκτιμήσεις επιπτώσεων, στις αξιολογήσεις και στις αιτιολογικές εκθέσεις·
- να χρησιμοποιεί τον πίνακα ως γνώμονα κατά την επικοινωνία της με τα εθνικά κοινοβούλια·
- να καταστήσει πιο ορατές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τις παρατηρήσεις που λαμβάνει από τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές σχετικά με τις προτάσεις της, σε κάθε νομοθετική διαδικασία.

4.2. Παροχή στα εθνικά κοινοβούλια της δυνατότητας να ασκούν αποτελεσματικότερο έλεγχο

Τα εθνικά κοινοβούλια έχουν το δικαίωμα να εγείρουν προβληματισμούς που άπτονται της επικουρικότητας, εντός διαστήματος οκτώ εβδομάδων από την παραλαβή της πρότασης της Επιτροπής²⁷. Η Επιτροπή ήδη εξαιρεί τον Αύγουστο από τον υπολογισμό

²⁵ Το EUR-Lex είναι ιστότοπος που παρέχει εύκολη πρόσβαση στο δίκαιο της ΕΕ. Είναι διαθέσιμος σε 24 γλώσσες και περιλαμβάνει τις Συνθήκες, τη νομοθεσία, τις διεθνείς συμφωνίες, τις προπαρασκευαστικές πράξεις, τις νομοθετικές διαδικασίες, τη νομολογία, τις κοινοβουλευτικές ερωτήσεις και πολλά άλλα είδη εγγράφων· <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.

²⁶ T-540/15 *De Capitani κατά Κοινοβουλίου*· <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30ddfb6ef4af4df246c6a5689c7889c65e8f.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxyNchb0?text=&docid=200551&pageIndex=0&doclang=EL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=100299>

²⁷ Πρωτόκολλο αριθ. 2 των Συνθηκών· <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A12008E%2FPRO%2F02>

της προθεσμίας των οκτώ εβδομάδων και θεωρεί ότι θα πρέπει να εξαιρεθεί και η περίοδος των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς. Ωστόσο, επ' αυτού δεν μπορεί να αποφασίσει μονομερώς, δεδομένου ότι οποιαδήποτε παράταση επηρεάζει και τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η επιθυμία των εθνικών κοινοβουλίων με ρεαλιστικό τρόπο που δεν θα επηρεάζει τις σχετικές διατάξεις της Συνθήκης.

Στην ετήσια έκθεσή της σχετικά με την επικουρικότητα και την αναλογικότητα, η Επιτροπή παρουσιάζει τις νομοθετικές προτάσεις που συγκέντρωσαν τον μεγαλύτερο αριθμό αιτιολογημένων γνώμων. Ωστόσο, η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη της ειδικής ομάδας, ότι πρέπει να βελτιωθεί η προβολή των απόψεων των εθνικών κοινοβουλίων. Η Επιτροπή προτίθεται να καταρτίζει συγκεντρωτική απάντηση όποτε εκφράζονται παρόμοιοι προβληματισμοί από σημαντικό αριθμό εθνικών κοινοβουλίων, ακόμη και εάν δεν επιτυγχάνεται το όριο της «κίτρινης κάρτας». Οι γνωμοδοτήσεις των περιφερειακών κοινοβουλίων που διαθέτουν νομοθετικές εξουσίες, οι οποίες αποστέλλονται απευθείας στην Επιτροπή θα μπορούσαν να αποτυπώνονται χωρίς να θίγεται ο πρωταρχικός ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων στο πλαίσιο λειτουργίας του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας. Η συγκεντρωτική απάντηση αναπτύσσει τη θέση της Επιτροπής επί των τεθέντων ζητημάτων και διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το ταχύτερο δυνατό, δεδομένης της επιθυμίας να μην καθυστερείται η νομοθετική διαδικασία.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα εθνικά κοινοβούλια να συμβουλευούνται τα περιφερειακά κοινοβούλια και να συνεργάζονται επί ενωσιακών ζητημάτων. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να προβληθούν καλύτερα οι προβληματισμοί των περιφερειακών κοινοβουλίων και να βελτιωθεί η εκτίμηση ζητημάτων που άπτονται της επικουρικότητας. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η συνεργασία αυτή εναπόκειται πλήρως στα εν λόγω κοινοβούλια.

Η Επιτροπή προτίθεται:

- να συνεχίσει να εξαιρεί τον Αύγουστο από τον υπολογισμό του διαστήματος των 8 εβδομάδων που διαθέτουν τα εθνικά κοινοβούλια για την υποβολή αιτιολογημένης γνώμης
- να εξετάσει, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά πόσον θα μπορούσε να εξαιρεθεί και η περίοδος των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς από τον υπολογισμό αυτόν, όπως έχουν ζητήσει επανειλημμένα τα εθνικά κοινοβούλια·
- να βελτιώσει την προβολή των απόψεων που διατυπώνονται στις αιτιολογημένες γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων, παρέχοντας, κατά περίπτωση, συγκεντρωτικές απαντήσεις, εστιάζοντας στους προβληματισμούς τους και επισημαίνοντας, στις ετήσιες εκθέσεις της σχετικά με την επικουρικότητα και την αναλογικότητα, τις προτάσεις που συγκεντρώνουν τα περισσότερα σχόλια.

4.3. Ενεργότερη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών

Η παρούσα Επιτροπή, πέραν της προδραστικής της δέσμευσης με τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους για την ανάπτυξη και εφαρμογή νομοθεσίας στους τομείς της κοινωνικής και περιφερειακής πολιτικής, έχει ανοίξει τις διαδικασίες χάραξης πολιτικών

στη συμμετοχή εξωτερικών φορέων. Η Επιτροπή ήδη διαβουλεύεται ενεργά με τους κοινωνικούς εταίρους, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στη Συνθήκη διαβούλευσης δύο σταδίων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Με την έναρξη κάθε νέας πρωτοβουλίας, δημοσιεύονται χάρτες πορείας που εξηγούν τις προθέσεις της Επιτροπής, απευθύνουν έκκληση για αναπληροφόρηση και δίνουν σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη την ευκαιρία να προετοιμαστούν για τις επακόλουθες δραστηριότητες διαβούλευσης. Κάθε μείζων πρωτοβουλία συνοδεύεται πλέον από δημόσια διαβούλευση, ενώ τα ερωτηματολόγια σχετικά με τις πρωτοβουλίες οι οποίες περιέχονται στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας μεταφράζονται σε όλες τις επίσημες γλώσσες. Τα σχέδια κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων δημοσιεύονται επίσης στο διαδίκτυο προτού οριστικοποιηθούν. Επιπλέον, κατά την έναρξη της νομοθετικής διαδικασίας, η Επιτροπή διαβιβάζει στους συννομοθέτες τις παρατηρήσεις επί των προτάσεων της, τις οποίες λαμβάνει από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών)²⁸.

Παρά τα βήματα αυτά, πολλές φορές, η φωνή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, αν και σημαντική, πολλές φορές δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τα πρώτα στάδια της χάραξης πολιτικής. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές και οι περιφερειακές συνελεύσεις διαφέρουν από τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, διότι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Ως εκ τούτου, πρέπει να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες από όλους για να εξασφαλιστεί ότι λαμβάνονται καλύτερα υπόψη οι εμπειρίες και οι απόψεις τους στη διαδικασία χάραξης των πολιτικών. Στο πλαίσιο του εν εξελίξει απολογισμού για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η Επιτροπή θα εξετάσει το πώς μπορεί να αναθεωρήσει τα ερωτηματολόγια της, κατά τρόπο ώστε να αφιερώσει ένας μέρος στα ζητήματα που απασχολούν τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Η Επιτροπή θα βελτιώσει επίσης τον τρόπο με τον οποίο αναφέρονται οι απόψεις των τοπικών και περιφερειακών αρχών στις εκτιμήσεις επιπτώσεων, στις αξιολογήσεις και στις αιτιολογικές εκθέσεις. Από την πλευρά της, η Επιτροπή ενθαρρύνει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να εγγραφούν στη διαδικτυακή πύλη²⁹ της, μέσω της οποίας όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να συμβάλλουν στη διαδικασία χάραξης των πολιτικών. Επίσης, θα δημοσιεύσει σημαντικές πρωτοβουλίες σχετικά με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά οι οργανώσεις που εκπροσωπούν τις τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να εξετάσουν πώς μπορούν να προαγάγουν τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών.

Η Επιτροπή προτίθεται:

- να τροποποιήσει τις κατευθυντήριες γραμμές της για τη βελτίωση της νομοθεσίας προκειμένου να τονιστεί πόσο σημαντικό είναι να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και η πείρα των τοπικών και περιφερειακών αρχών·
- να αναθεωρήσει τα ερωτηματολόγια της δημόσιας διαβούλευσης, ώστε να συμπεριλάβει ερωτήσεις σχετικά με θέματα που ενδιαφέρουν τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών συνελεύσεων.

²⁸ Δυνάμει του σημείου 33 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

²⁹ https://ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_el

4.4. Βελτίωση της αξιολόγησης και της παρουσίας των σχετικών επιπτώσεων

Οι νομοθετικές πράξεις της Ένωσης ενδέχεται να έχουν ιδιαίτερα σημαντικές επιπτώσεις σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και για τις δημόσιες αρχές. Η Επιτροπή έχει αναπτύξει μεθοδολογίες για τις εκτιμήσεις εδαφικών επιπτώσεων³⁰, οι οποίες έχουν δοκιμαστεί σε σειρά νομοθετικών προτάσεων από το 2016. Η προσέγγιση της Επιτροπής συνίσταται στην εκτίμηση των εν λόγω επιπτώσεων, όταν αυτές σχετίζονται με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και όποτε η αξιολόγηση αυτή είναι αναλογική (για παράδειγμα, εάν υφίστανται μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των περιφερειών). Η Επιτροπή προτίθεται να προβάλλει τη σημασία του θέματος αυτού στις κατευθυντήριες γραμμές για το προσωπικό της, και, όπως επισημάνθηκε προηγουμένως, θα παρουσιάζει ευκρινέστερα τις εκτιμήσεις της για την επικουρικότητα (συμπεριλαμβανομένης της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ) και την αναλογικότητα στις εκτιμήσεις επιπτώσεων, στις αξιολογήσεις και στα επεξηγηματικά μνημόνια που εκπονεί. Ωστόσο, δεν είναι πάντοτε προφανές το κατά πόσον υφίστανται τέτοια αποτελέσματα ή ανεπεξέργαστα δεδομένα που καθιστούν δυνατή μια εμπειριστατωμένη εκτίμηση. Η ενεργότερη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στις διαδικασίες διαβούλευσης αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για τη βελτίωση της ποιότητας των εκτιμήσεων εδαφικών επιπτώσεων.

Η Επιτροπή προτίθεται:

- να τροποποιήσει τις κατευθυντήριες γραμμές της για τη βελτίωση της νομοθεσίας, προκειμένου να επισημανθεί η σημασία της εξέτασης και της εκτίμησης εδαφικών επιπτώσεων·
- να παρουσιάζει ευκρινέστερα τις εκτιμήσεις της για την επικουρικότητα και την αναλογικότητα, καθώς και τις πληροφορίες σχετικά με το ποιος (και με ποιον τρόπο) επηρεάζεται, στις εκτιμήσεις επιπτώσεων, στις αξιολογήσεις και στις αιτιολογικές εκθέσεις.

4.5. Αξιολόγηση της ισχύουσας νομοθεσίας από την άποψη της επικουρικότητας

Το πρόγραμμα καταλληλότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT), έχει ως αποστολή να διασφαλίσει ότι η ενωσιακή νομοθεσία παραμένει κατάλληλη για τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται, και να την απλοποιήσει όπου είναι δυνατόν χωρίς να αποδυναμώνει τους επιδιωκόμενους στόχους³¹. Στο έργο αυτό, η Επιτροπή επικουρείται από την πλατφόρμα REFIT. Η Επιτροπή τηρεί ένα πενταετές κυλιόμενο πρόγραμμα όλων των αξιολογήσεων της ισχύουσας νομοθεσίας, και κάθε αξιολόγηση πρέπει να εκτιμά συνεχώς τη συνάφεια, την οικονομική αποδοτικότητα, τις δυνατότητες απλούστευσης και την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία της νομοθεσίας. Οι σημαντικότερες αξιολογήσεις προσαρτώνται και στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής.

³⁰ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-33_en

³¹ COM(2017) 651 final· Ολοκλήρωση του θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας: καλύτερες λύσεις για καλύτερα αποτελέσματα· https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/completing-the-better-regulation-agenda-better-solutions-for-better-results_en.pdf

Οι εργασίες της πλατφόρμας θα συνεχιστούν μέχρι το τέλος της θητείας της παρούσας Επιτροπής. Θα λάβουμε υπόψη τις απόψεις των μελών της πλατφόρμας και θα αξιολογήσουμε προσεκτικά τα αποτελέσματα της διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, την οποία δρομολογήσαμε σχετικά με τη βελτίωση της νομοθεσίας. Ωστόσο, θεωρούμε ότι υπάρχουν ήδη πειστικά επιχειρήματα υπέρ της αναμόρφωσης της πλατφόρμας για να αντιμετωπιστούν πιο εστιασμένα τα ζητήματα που επισήμανε η ειδική ομάδα: για παράδειγμα, η διεύρυνση της σημασίας της πλατφόρμας προκειμένου να εξετάζονται η επικουρικότητα, η αναλογικότητα, η νομοθετική πυκνότητα³² και ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ, πέραν της έμφασης που δίνει συνήθως στην απλούστευση. Θεωρούμε ότι θα πρέπει επίσης να αλλάξει η σύνθεσή της πλατφόρμας για να αυξηθεί η παρουσία των τοπικών και περιφερειακών αρχών, για παράδειγμα με αντικατάσταση των εμπειρογνομόνων των κρατών μελών. Επίσης θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα ενίσχυσης των δεσμών της με τις εργασίες και τα δίκτυα της Επιτροπής των Περιφερειών. Ωστόσο, εναπόκειται στην επόμενη Επιτροπή να αποφασίσει τη δημιουργία μιας νέας πλατφόρμας. Στο μεταξύ, η Επιτροπή χαιρετίζει την πρόθεση της Επιτροπής των Περιφερειών να δημιουργήσει ένα δίκτυο περιφερειακών κόμβων μέσω των οποίων οι πληροφορίες από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές θα διοχετεύονται στη διαδικασία χάραξης πολιτικών, και προσβλέπει στα αποτελέσματα του πιλοτικού σχεδίου, στο οποίο συμμετέχουν είκοσι περιφέρειες.

Η ειδική ομάδα διατύπωσε επιφυλάξεις σχετικά με τη χρήση των κατ' εξουσιοδότηση και των εκτελεστικών πράξεων στις περιπτώσεις που το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αναθέτουν την εξουσία στην Επιτροπή να εκδώσει ειδικούς κανόνες για την έγκαιρη εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ. Ενώ οι πράξεις αυτές δεν εξετάζονται από τα εθνικά κοινοβούλια στο πλαίσιο της εφαρμογής του πρωτοκόλλου αριθ. 2 των Συνθηκών, η παρούσα Επιτροπή έχει βελτιώσει σημαντικά τη διαφάνεια όσον αφορά τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις και τις εκτελεστικές πράξεις³³. Το σχέδιο νομοθετικού κειμένου αναρτάται στο διαδίκτυο επί τέσσερις εβδομάδες πριν από την οριστικοποίησή του. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν πλέον την ευκαιρία να συνεργάζονται ουσιαστικά με την Επιτροπή σχετικά με το περιεχόμενο του κάθε σχεδίου πράξης. Στο μέλλον, όποτε αξιολογεί υφιστάμενες νομικές πράξεις, η Επιτροπή θα βεβαιώνεται ότι το πρόγραμμα REFIT εξετάζει προσεκτικότερα τις συναφείς κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις.

Η Επιτροπή προτίθεται:

- να διασφαλίσει ότι, κατά την αξιολόγηση της ισχύουσας νομοθεσίας, οι αξιολογήσεις εξετάζουν με μεγαλύτερη προσοχή την επικουρικότητα, την αναλογικότητα, τη νομοθετική πυκνότητα και τον ρόλο των τοπικών και των περιφερειακών αρχών·
- να προσδιορίσει τις αλλαγές στο πεδίο και τη σύνθεση της πλατφόρμας REFIT

³² Όσον αφορά τη νομοθεσία, η «πυκνότητα» αφορά τις συμφωνηθείσες από τον νομοθέτη τεχνικές προδιαγραφές σχετικά με τον τρόπο επίτευξης των στόχων, ο οποίος μπορεί να επηρεάσει τον βαθμό διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας (βλέπε την εργασία του καθηγητή Dougan που παρουσιάστηκε στη συνεδρίαση της ειδικής ομάδας της 15ης Μαρτίου 2018): https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/dougan-notes-for-task-force-march-2018_en.pdf

³³ Μητρώο κατ' εξουσιοδότηση πράξεων: <https://webgate.ec.europa.eu/regdel/#/home> ; Ιστότοπος «Συμβάλετε στη νομοθετική διαδικασία»: https://ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_el

προκειμένου να την αναμορφώσει και να εξετάσει τα ζητήματα αυτά στον απολογισμό της βελτίωσης της νομοθεσίας:

- να διασφαλίσει ότι οι συναφείς κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις εξετάζονται συστηματικά στο πλαίσιο των αξιολογήσεων.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ: Η ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΜΠΡΕΓΚΕΝΤΣ

Η Επιτροπή έχει εκπονήσει ένα εστιασμένο και ιεραρχημένο πρόγραμμα πολιτικών πρωτοβουλιών. Έχει παρέμβει, όπου είναι αναγκαίο, για ζητήματα που είναι πραγματικά σημαντικά. Χαιρετίζει το συμπέρασμα της ειδικής ομάδας σύμφωνα με το οποίο η ΕΕ προσδίδει προστιθέμενη αξία σε όλους τους τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται. Κάποια στιγμή, ωστόσο, τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη θα αναγκαστούν να έρθουν αντιμέτωπα με το γεγονός ότι, με τους πόρους που έχουμε σήμερα στη διάθεσή μας, δεν μπορούμε να κάνουμε συνεχώς περισσότερα για να αντεπεξέλθουμε στις αυξανόμενες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή συμφωνεί με την άποψη της ειδικής ομάδας ότι οι δραστηριότητες θα πρέπει να ιεραρχούνται και ότι οι πόροι θα πρέπει να χρησιμοποιούνται αποδοτικότερα. Στο πλαίσιο αυτό, η ταχεία έγκριση των προτάσεων της Επιτροπής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο είναι ουσιώδους σημασίας προκειμένου να εφοδιαστεί η Ένωση με τους πόρους που χρειάζεται.

Η ειδική ομάδα πρότεινε επίσης μια νέα μέθοδο εργασίας που βασίζεται στην ενεργό επικουρικότητα και στη δυναμικότερη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών και όλων των επιπέδων διακυβέρνησης σε όλο τον κύκλο χάραξης πολιτικής. Αυτό θα σηματοδοτήσει μια σημαντική αλλαγή στην πολιτική διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα προσδώσει υψηλότερη ποιότητα και μεγαλύτερη νομιμοποίηση στις εκδιδόμενες νομοθετικές πράξεις. Η Επιτροπή παρουσίασε τις αλλαγές στις οποίες σκοπεύει να προβεί ανταποκρινόμενη στις συστάσεις της ειδικής ομάδας και καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, τα εθνικά κοινοβούλια, τις εθνικές κυβερνήσεις και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο θα αποκριθούν σε αυτές.

Στις 15-16 Νοεμβρίου, η αυστριακή προεδρία διοργανώνει στο Μπρέγκεντς της Αυστρίας διάσκεψη με τίτλο «*Η επικουρικότητα ως δομική αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης*». Η διάσκεψη θα προσφέρει ευκαιρία για έναν ουσιαστικό διάλογο σχετικά με την ενίσχυση του ρόλου των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στη διαδικασία χάραξης των πολιτικών της ΕΕ.³⁴ Μπορεί επίσης να έχει πολύτιμη συμβολή στη σύνοδο κορυφής των ηγετών που θα πραγματοποιηθεί το προσεχές έτος στο Σμπόιου.

Θέματα προς συζήτηση στη διάσκεψη του Μπρέγκεντς

- Όλοι οι αρμόδιοι φορείς και τα θεσμικά όργανα θα πρέπει να διευκρινίσουν κατά πόσον θα χρησιμοποιούν τον κοινό πίνακα εκτίμησης, προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους, για να εξετάζουν τη διάσταση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας των προτάσεων της Επιτροπής.

³⁴ https://www.eu2018.at/calendar-events/political-events/BKA-2018-11-16-Subsidiarity-Conf_.html.

- Η Επιτροπή των Περιφερειών, επειδή εκπροσωπεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, θα πρέπει να εξετάσει τρόπους ευαισθητοποίησης των μελών της σχετικά με τις ευκαιρίες άμεσης συμβολής τους στη χάραξη των ενωσιακών πολιτικών. Άλλες οργανώσεις που εκπροσωπούν τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές θα μπορούσαν επίσης να εντείνουν τις δικές τους δραστηριότητες ευαισθητοποίησης.
- Η Επιτροπή των Περιφερειών θα πρέπει να δημιουργήσει «περιφερειακούς κόμβους» για να αξιοποιηθεί αποτελεσματικότερα η πείρα των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη διαδικασία χάραξης των ενωσιακών πολιτικών.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να εξετάσουν τις επιπτώσεις και τη διάσταση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που ενέχουν οι σημαντικές τροπολογίες που επιφέρουν.
- Όπως έχουν ζητήσει επανειλημμένα τα εθνικά κοινοβούλια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να συμφωνήσουν να εξαιρεθεί η περίοδος των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς από την περίοδο των 8 εβδομάδων που διαθέτουν τα εθνικά κοινοβούλια για την υποβολή αιτιολογημένης γνώμης.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να δώσουν συνέχεια στις συστάσεις του Διαμεσολαβητή και στην πρόσφατη νομολογία προκειμένου να καταστούν διαφανέστερες οι διαδικασίες τους και να εξεταστεί η συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη νομοθετική διαδικασία.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, από κοινού με την Επιτροπή, θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη δημιουργία κοινής διοργανικής βάσης δεδομένων που θα βελτιώσει την ιχνηλασιμότητα της νομοθετικής διαδικασίας.
- Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εμπλέξουν αποτελεσματικότερα τις τοπικές και περιφερειακές αρχές στη νομοθετική διαδικασία.

Μετά τις επερχόμενες ευρωπαϊκές εκλογές και τον διορισμό της νέας Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα ανταλλάξουν απόψεις και θα καταλήξουν σε συμπεράσματα σχετικά με πολιτικούς στόχους και προτεραιότητες³⁵. Η Επιτροπή προσβλέπει στη διενέργεια συζήτησης, σε εύθετο χρόνο, σχετικά με τις λεπτομέρειες της εν λόγω ανταλλαγής απόψεων, στο πλαίσιο της εφαρμογής, εκ μέρους των τριών θεσμικών οργάνων, της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

³⁵ Δρομολογήθηκε από την Επιτροπή κατ' εφαρμογή του σημείου 5 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας.